

Соціальні мережі дозволяють не лише поширювати інформацію про книги, а й створювати нові формати культурної комунікації: книжкові клуби онлайн, літературні обговорення, рекомендації, тематичні відео та інтерактивні читацькі практики.

Таким чином, українська книга в умовах еміграції виконує не лише освітню чи інформаційну функцію, а стає важливим елементом збереження національної ідентичності, культурної пам'яті та єдності українців за кордоном. Навіть невеликі локальні ініціативи здатні створювати повноцінний український культурний простір за межами України та підтримувати зв'язок між людьми через мову, літературу та спільний культурний досвід. Саме тому українська книга за кордоном сьогодні стає не лише способом читання, а способом збереження культурної спадщини та присутності України у світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. <https://www.president.gov.ua/news/ukrayinski-knizhkovi-polichki-v-mezhah-proyektu-oleni-zelens-89153>
2. <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4063380-v-ispanii-vidkrili-novu-ukrainsku-knizkovu-policku.html>

Татаринів А.Л.

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Херсонського державного університету, м. Херсон, Україна
наукова керівниця – докторка педагогічних наук, професорка
Лимаренко Л.І. м. Херсон, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВИХ ПРАКТИК В УМОВАХ ВІЙНИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Повномасштабна війна в Україні стала чинником глибоких трансформацій і великих змін у соціокультурній сфері, погіршивши спосіб життя українців, цінності та повсякденні практики населення.

Культурно-дозвілєва сфера, яка традиційно базувалася на публічності та масових заходах, опинилася в умовах жорстоких обмежень через постійні обстріли, руйнування інфраструктури та запровадження комендантської години в усіх містах від заходу до сходу нашої країни.

Мета дослідження полягає у виявленні та теоретичному обґрунтуванні ключових напрямів трансформації дозвілєвих моделей в Україні під впливом

воєнних чинників, зокрема, через призму диджиталізації та новітніх цифрових практик.

1. Переосмислення функцій дозвілля. В умовах тривалого стресу дозвілля перестає бути лише способом проведення вільного часу. Воно перебирає на себе терапевтичну функцію, стаючи інструментом «когнітивного перемикавання» та подолання травматичного досвіду. Пріоритет зміщується від зовнішніх розваг до внутрішнього відновлення, а також розкрито сутність та функції дозвілля у сучасному науковому дискурсі.

Встановлено, що в умовах війни воно трансформується з рекреаційної діяльності у стратегічний адаптивний механізм, стаючи чинником підтримки психологічної стійкості особистості.

2. Просторова трансформація («Домашня інкапсуляція»). Через безпекові ризики та комендантську годину спостерігається перехід дозвілля у приватну сферу. Житло та укриття стають основними центрами культурної активності, що стимулює розвиток автономних та індивідуальних форм споживання культурного продукту. З'ясовано, що воєнний конфлікт радикально змінив пріоритети споживача.

3. Інституційна адаптація. Традиційні заклади культури (бібліотеки, будинки культури) перетворюються на багатофункціональні хаби, поєднуючи просвітницьку діяльність із волонтерством та наданням безпечного простору. Виникає «культура підземелля», де мистецькі заходи адаптуються до умов безпеки.

4. Домінанта цифрового середовища. Диджиталізація стала ключовим фактором стійкості культури. Віртуальний простір є альтернативним майданчиком для соціалізації, коли фізичні зібрання обмежені. Розвиток навичок офлайн-доступу до контенту (завчасне завантаження) сформував новий тип медіаспоживання.

5. Геймінг як інструмент соціальної терапії. Відеоігри в умовах війни виходять за межі розваги, стаючи простором для формування цифрової солідарності. Використання інтерактивних сценаріїв дозволяє гравцям відчути суб'єктність та контроль, що є критично важливим для збереження ментального здоров'я.

6. Специфіка створення ігрового контенту та сценаріїв. Характеристика створення ігрового контенту та сценаріїв дозволила нам встановити, що сучасна сценаристика є формою культурного проєктування.

Практичний досвід розробки сценаріїв підтверджує важливість інтеграції національних культурних кодів та актуальних соціокультурних наративів для задоволення потреб сучасної аудиторії.

Отже, доходимо висновків, що процес трансформації дозвілєвих практик свідчить про високий рівень адаптивності української культури. Основними трендами є зміщення активності у цифровий простір, децентралізація культурних послуг та посилення ролі індивідуальних творчих практик як засобу подолання кризових станів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Петрова І.В. Дозвілля в історико-культурному заломленні : монографія. Київ : Кондор, 2005. 276 с.
2. Гейзінга Й. Homo Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури / пер. з англ. О. Мокровольського. Київ : Основи, 1994. 250 с.
3. Веблен Т. Теорія дозвілєвого класу / пер. з англ. Київ : Знання, 1998. 384 с.
4. Литовченко В.В. Геймінг як інструмент соціально-культурної адаптації молоді в екстремальних умовах. Культурологічний вісник. 2023. Вип. 42. С. 58–65.
5. Чміль Г.П. Візуальна культура в умовах цифрових трансформацій : монографія. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2021. 312 с.

Терешенко Н.В.

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
завідувачка кафедри культури і мистецтв
Херсонського державного університету,
м. Херсон, Україна

КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ ТА ХОРЕОГРАФІЯ: ІНТЕГРАЦІЯ ТАНЦЮ В МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТА МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПРОЄКТИ ЕПОХИ ПОСТГЛОБАЛІЗМУ

Епоха постглобалізму формує якісно нову культурну ситуацію, що відзначається розмиванням традиційних соціокультурних кордонів та одночасним посиленням значущості локальних ідентичностей. Глобальні цифрові платформи, віртуальні простори та технології штучного інтелекту змінюють характер комунікації між митцями та аудиторією, породжуючи нові культурні форми й моделі співтворчості. Саме в цій динамічній ситуації хореографія набуває статусу універсальної мови руху, здатної адаптуватися до цифрового середовища, об'єднувати різні культурні традиції та створювати мультимедійні сенсові конструкції.